

Exam. Code : 213104

Subject Code : 5708

M.A. (Economics) 4th Semester

ECONOMICS OF PLANNING

Paper—MAE-401

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—100

SECTION—A

Note :— Attempt All the short questions. Each question carries 2 marks.

1. What is Liberalisation ?
2. Describe the term Third World.
3. What is meant by Globalisation ?
4. Describe the concept of technique.
5. Describe the term Capital Intensive Technology.
6. What is meant by Social Cost ?
7. Describe the term Shadow Prices.
8. What is meant by Natural Growth Rate according to Harrod-Domar ?
9. What do you mean by Rolling Plan ?
10. Define the term Transfer of Technology.

SECTION—B

Note :— Attempt **four** questions by selecting at least **one** question from each Unit. Each question carries **20** marks.

UNIT—I

1. Explain the objectives and rationale of Economic Planning.
2. Discuss the planning in Third World countries in the context of Globalisation and Liberalisation.

UNIT—II

1. Discuss the Sen-Dobb Thesis.
2. Describe the channels, importance and problems in international transfer of technology.

UNIT—III

1. What is Social Cost Benefit Analysis ? Discuss the technique of Social Cost Benefit Analysis.
2. Discuss the meaning and methods to compute Shadow Prices.

UNIT—IV

1. Explain Mahalanobis Model of Indian Planning.
2. Discuss objectives and strategy of Indian Planning.

(Punjabi Version)**ਭਾਗ—ੳ**

ਨੋਟ :— ਸਾਰੇ ਛੋਟੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ **2** ਅੰਕ ਹਨ।

1. ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਕੀ ਹੈ ?
2. ਸ਼ਬਦ ਤੀਜਾ ਵਿਸ਼ਵ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
3. ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?
4. ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
5. ਸ਼ਬਦ ਕੈਪੀਟਲ ਇੰਟੇਂਸਿਵ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
6. ਸਮਾਜਿਕ ਲਾਗਤ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?
7. ਸ਼ਬਦ ਸੈਡੋ ਕੀਮਤ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
8. ਹੈਰੋਡ-ਡੋਮਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤਿਕ ਵਾਦਾ ਦਰ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?
9. ਰੇਲਿੰਗ ਪਲਾਨ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?
10. ਸ਼ਬਦ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦਾ ਟਰਾਂਸਫਰ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।

ਭਾਗ—ਅ

ਨੋਟ :— ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ **1** ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ **20** ਅੰਕ ਹਨ।

ਯੂਨਿਟ—I

1. ਆਰਥਿਕ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਤਰਕ ਆਧਾਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
2. ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਅਤੇ ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਤੀਜੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-II

1. ਸੇਨ-ਡੋਬ (Sen-Dobb) ਥੀਸਿਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
2. ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਤਬਾਦਲੇ ਵਿੱਚ ਚੈਨਲਾਂ, ਮਹੱਤਵ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-III

1. ਸਮਾਜਿਕ ਲਾਗਤ ਲਾਭ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀ ਹੈ ? ਸਮਾਜਿਕ ਲਾਗਤ ਲਾਭ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀ ਤਕਨੀਕ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
2. ਸ਼ੈਡੋ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਅਤੇ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-IV

1. ਭਾਰਤੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਮਹਾਲੈਨੋਬਿਸ (Mahalanobis) ਮਾਡਲ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
2. ਭਾਰਤੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

Exam. Code : 213104

Subject Code : 5709

M.A. (Economics) 4th Semester

INTERNATIONAL ECONOMICS-II

Paper-MAE-402

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—100

Note :— (1) Question No. I is compulsory.

(2) Attempt **one** out of **two** questions from each of the **four** Units (20 marks each).

I. Write short answers (each carrying 2 marks) :

- (i) Define flexible exchange rates.
- (ii) Define purchasing power parity.
- (iii) Mention components of Capital account.
- (iv) Differentiate between appreciation and revaluation of the exchange rate.
- (v) Define BREXIT.
- (vi) Define trade diversion.
- (vii) Differentiate between conditional and unconditional liquidity.
- (viii) Define Smithsonian agreement.
- (ix) Components of International liquidity.
- (x) Explain functions of UNCTAD.

20

UNIT—I

- II. Explain the process of adjustment in balance of payments under fixed and flexible exchange rate system. 20
- III. Define balance of payments. Explain the various components of balance of payments. 20

UNIT—II

- IV. Explain monetary and portfolio approach to exchange rate determination. 20
- V. How far flexible exchange rates are relevant in the context of growth and development in developing countries ? 20

UNIT—III

- VI. Explain East-Asian crisis and what developing countries should do to avoid crisis. 20
- VII. Critically explain problems and prospects of forming European Union (EU). 20

UNIT—IV

- VIII. Define international liquidity. Discuss the problem of adequacy. What are the determinants of international liquidity ? 6,6,8
- IX. Explain the reforms of international monetary system. 20

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— (1) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ I ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

(2) ਚਾਰ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ (20 ਅੰਕ ਹਰੇਕ ਦੇ)।

I. ਸੰਖਿਪਤ ਉੱਤਰ ਦਿਉ (ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ) :

- (i) ਲਚਕਦਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
- (ii) ਖਰੀਦਣ ਸ਼ਕਤੀ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
- (iii) ਕੈਪੀਟਲ ਅਕਾਊਂਟ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕਰੋ।
- (iv) ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰਾਂ ਦੇ ਪਰਿਬੰਧ ਅਤੇ ਪੁਨਰ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।
- (v) ਬ੍ਰੈਕਸਿਟ (BREXIT) ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
- (vi) ਵਪਾਰ ਪਰਾਵਰਨ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
- (vii) ਕੰਡੀਸ਼ਨਲ ਅਤੇ ਅਨ-ਕੰਡੀਸ਼ਨਲ ਤਰਲਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।
- (viii) ਸਮਿਥਸੋਨੀਅਨ (Smithsonian) ਕਰਾਰ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
- (ix) ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਤਰਲਤਾ ਦੇ ਭਾਗ।
- (x) ਯੂ. ਐਨ. ਸੀ. ਟੀ. ਏ. ਡੀ. (UNCTAD) ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 20

ਯੂਨਿਟ—I

- II. ਫਿਕਸਡ ਅਤੇ ਲਚਕਦਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵਿੱਚ ਸਮਾਯੋਜਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
20
- III. ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਬਕਾਏ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
20

ਯੂਨਿਟ—II

- IV. ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਮੌਦਰਿਕ ਅਤੇ ਪੌਰਟਫੋਲਿਓ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
20
- V. ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਲਚਕਦਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਦਰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਸੰਗਕ ਹੈ ?
20

ਯੂਨਿਟ—III

- VI. ਈਸਟ-ਏਸ਼ੀਅਨ ਸੰਕਟਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਸੰਕਟਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ?
20
- VII. ਯੂਰੋਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ (EU) ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
20

ਯੂਨਿਟ—IV

- VIII. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਤਰਲਤਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਪਰਿਆਪਤਤਾ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਤਰਲਤਾ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਕ ਕੀ ਹਨ ?
6,6,8
- IX. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੌਦਰਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
20

17 May, 2018

EVE

Exam. Code : 213104

Subject Code : 5710

M.A. (Economics) 4th Semester

PUNJAB ECONOMY

Paper-MAE-403

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—100

Note :— (1) Attempt **five** questions in all by selecting **one** question from each of **four** Units and Q. No. 1 is compulsory.

(2) Each question carries **20** marks.

1. Compulsory Question :

- (i) Factors responsible for stagnant or declining yield rates of major crops in Punjab.
- (ii) Role of non-farm sector in generating employment in the State.
- (iii) How can the quality of human resources be improved keeping in pace with development needs ?
- (iv) Role of State as facilitator of industrial development.
- (v) Industrial potential of the State.
- (vi) 'Most Favoured Nation' clause of WTO.
- (vii) Role of GST in improving Centre-State financial relations.
- (viii) What is debt servicing and how it effects the development of the State economy ?
- (ix) Define Cash Benefit Transfer (DBT) to reach the targeted poor.
- (x) Importance of public investment in economic development.

UNIT—I

2. Examine the relationship between structural changes and economic development in relation to state domestic product of Punjab Economy.
3. Critically evaluate power sector reforms in Punjab and discuss how harmful/beneficial is power subsidy to farmers ?

UNIT—II

4. The sheen of green revolution has faded away. Do you agree ? Suggest measures to revive Punjab agriculture.
5. What role contract farming can play in diversification of Punjab economy ? Discuss reasons for its poor performance in Punjab.

UNIT—III

6. How important is the role of State in industrial development ? Give reasons for industrial backwardness of Punjab.
7. Two important industries which could gain from WTO regime are listed as textiles and leather goods. How Punjab can cash in this advantage ?

UNIT—IV

8. The fiscal position of the government is not conducive for any development capital expenditure. Do you agree ? Give suggestion for its revitalization.
9. Critically evaluate the recommendations of the 14th Finance Commission in relation to Centre-State financial relations.

(Punjabi Version)

- ਨੋਟ :— (1) ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਸਾਰੀਆਂ ਚਾਰ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੁਣੋ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।
- (2) ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 20 ਅੰਕ ਹਨ।

1. ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ :

- (i) ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਉਤਪਾਦਨ ਦਰਾਂ ਦੇ ਗਤੀਹੀਨ ਜਾਂ ਘਟਣਯੋਗ ਹੋਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰ ਕਾਰਕ।
- (ii) ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਫਲਨ ਵਿੱਚ ਨਾਨ-ਫਾਰਮ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ।
- (iii) ਵਿਕਾਸ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਾਨਵ ਸੰਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਕਿਵੇਂ ਸੁਧਾਰੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ?
- (iv) ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਫੈਸੀਲੀਟੇਟਰ ਵਜੋਂ ਰਾਜ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ।
- (v) ਰਾਜ ਦੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਸੰਭਾਵਨਾ।
- (vi) ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਸੰਗਠਨ ਦੀ 'ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਸੰਦੀਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰ' ਧਾਰਾ।
- (vii) ਕੇਂਦਰ-ਰਾਜ ਵਿੱਤੀ ਸੰਬੰਧ ਸੁਧਾਰ ਵਿੱਚ ਜੀ. ਐਸ. ਟੀ. (GST) ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ।
- (viii) ਕਰਜ਼ ਸਰਵਿਸਿੰਗ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ?
- (ix) ਲਕਸ਼ਿਤ ਗਰੀਬਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਲਾਗਤ ਲਾਭ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ (ਡੀਬੀਟੀ) ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
- (x) ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਮਹੱਤਵ।

ਯੂਨਿਟ-1

2. ਪੰਜਾਬ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਰਾਜ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਢਾਂਚਾਗਤ ਬਦਲਾਅ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਪਰੀਖਣ ਕਰੋ।
3. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਖੇਤਰ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ ਅਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਬਸਿਡੀ ਕਿੰਨੀ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ/ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ ?

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬ ਦੀ ਚਮਕ ਘੱਟ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ? ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੂੰ ਪੁਨਰਜੀਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਾਅ ਸੁਝਾਉ।
5. ਪੰਜਾਬ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਵਿੱਚ ਕੰਟਰੈਕਟ ਫਾਰਮਿੰਗ ਨੇ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ ? ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਖਰਾਬ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਕਾਰਨਾਂ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕਿਉਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ? ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਪਿਛੜੇਪਨ ਲਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ।
7. ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਉਦਯੋਗ ਜੋ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨਕਾਲ ਤੋਂ ਲਾਭ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਅਤੇ ਲੈਦਰ ਸਮਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ? ਪੰਜਾਬ ਇਸ ਲਾਭ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਪੈਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਕਾਸ ਕੈਪੀਟਲ ਖਰਚ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਸਹਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ? ਇਸ ਦੇ ਪੁਨਰਜੀਵੀਕਰਣ ਲਈ ਸੁਝਾਅ ਦਿਉ।
9. ਕੇਂਦਰ-ਰਾਜ ਵਿੱਤੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ 14ਵੇਂ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ।

Exam. Code : 213104

Subject Code : 5720

M.A. (Economics) 4th Semester

ECONOMICS OF PUBLIC ENTERPRISES

Paper-MAEO-10

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—100

Note :— Attempt **five** questions in all including Question No. 1 which is compulsory and selecting **one** question from each Unit. Marks of each question are given in brackets.

1. Write shorts on all **ten** sub-parts :

- (i) Distinguish between public and private sector.
- (ii) Cost-Benefit analysis.
- (iii) Social rate of discount.
- (iv) Meaning of Personal Management.
- (v) Shadow Pricing.
- (vi) Efficiency in Public enterprises.
- (vii) Special committees in Public enterprises.
- (viii) Bureau of Public enterprises.
- (ix) Need of accountability of Public enterprises.
- (x) Importance of Public sector steel industry in India.

(20)

UNIT—I

2. Discuss the role of Public enterprises in Economic Development. Explain the objectives and growth pattern of Public sector in India. (10,10)
3. Explain in detail the practical approaches in project selection in a Public Sector. (20)

UNIT—II

4. Write a detailed note on Organizational Pattern in Public enterprises. (20)
5. Why Financial Management is important in Public enterprises? How Financial Management is done in a Public enterprise? (20)

UNIT—III

6. Why is it important to evaluate the performance in Public enterprises? How the performance of a public enterprise is evaluated? Explain in detail. (20)
7. Critically discuss the pricing policy of a Public enterprise. (20)

UNIT—IV

8. Write a detailed note on the auditing of Public enterprises. (20)
9. Discuss the case of Indian Public Sector steel industry from the perspective of its pricing and management. (20)

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਕੇ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰੈਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

1. ਸਾਰੇ ਦਸ ਉਪ-ਭਾਗਾਂ ਤੇ ਸੰਖਿਪਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
 - (i) ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿਜੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ।
 - (ii) ਲਾਗਤ-ਲਾਭ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ।
 - (iii) ਫੂਟ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਦਰ।
 - (iv) ਨਿੱਜੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਾ ਅਰਥ।
 - (v) ਸ਼ੈਡੋ ਪ੍ਰਾਈਸਿੰਗ।
 - (vi) ਜਨਤਕ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ।
 - (vii) ਜਨਤਕ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਕਮੇਟੀਆਂ।
 - (viii) ਜਨਤਕ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਬਿਓਰਾ।
 - (ix) ਜਨਤਕ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੀ ਲੋੜ।
 - (x) ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਸਟੀਲ ਉਦਯੋਗ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ।

(20)

ਯੂਨਿਟ—I

2. ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਉਦਮਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਵਾਧਾ ਪੈਟਰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। (10,10)
3. ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਹਾਰਕ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਚੋਣ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। (20)

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਜਨਤਕ ਉਦਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਪੈਟਰਨ ਉਪਰ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। (20)
5. ਜਨਤਕ ਉਦਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਿਉਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ? ਜਨਤਕ ਉਦਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? (20)

ਯੂਨਿਟ-III

6. ਜਨਤਕ ਉਦਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਕਿਉਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ? ਜਨਤਕ ਉਦਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। (20)
7. ਜਨਤਕ ਉਦਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਈਸਿੰਗ ਨੀਤੀ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। (20)

ਯੂਨਿਟ-IV

8. ਜਨਤਕ ਉਦਮਾਂ ਦੀ ਆਡਿਟਿੰਗ ਤੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ। (20)
9. ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਸਟੀਲ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਈਸਿੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਪਰੀਖੇ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। (20)